

Justiits- ja Digiministeerium; info@justdigi.ee

Kliimaministeerium, Energeetikaosakond, varustuskindluse nõunik hr. Kristjan

Kaldmaa; kristjan.kaldmaa@kliimaministeerium.ee

Teie 15.07.2026 nr 8-1/5391-1

Meie: 30.07.2026 nr. VEV. VEV.01-03/399

Arvamus eelnõule „Korrakaitseaduse ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (mehitamata sõidukite seire ja tõrje rollijaotus)”

Viru Elektrivõrgud OÜ tänab võimaluse eest avaldada arvamust eelnõule, mille eesmärk on laiendada mehitamata õhusõidukite (MÕS) seire- ja tõrjevõimalusi ning täpsustada vastutuse ja rollide jaotust riigiasutuste, kriitilise taristu valdajate ning turvategevuse korraldajate vahel. Viru Elektrivõrgud toetab eelnõu üldist eesmärki tugevdada Eesti julgeolekut, parandada elutähtsate teenuste toimepidevust ning suurendada kriitilise taristu kaitset muutunud julgeolekukeskkonnas.

Viru Elektrivõrgud OÜ on väike regionaalne elektri jaotusvõrgu ettevõtja, mis tegutseb Narva piirkonnas Euroopa Liidu ja NATO välispiiril. Ettevõtte tagab elektrivarustuse piirkonna elanikele, ettevõtetele, kohalikele omavalitsustele ning riigiasutustele. Samuti omab ettevõtte objekte, millel on oluline roll nii elutähtsa teenuse osutamisel kui ka riigikaitse toimepidevuse tagamisel. Piirkonna geograafilisest asukohast tulenevalt on ettevõtte hallatava taristu julgeolekuriskid võrreldes paljude teiste Eesti piirkondadega kõrgemad ning mehitamata õhusõidukitest lähtuvate ohtude mõju võib realiseeruda kiiremini ja suuremas ulatuses.

Toetame kriitilise taristu kaitsevõime tugevdamist

Viru Elektrivõrgud peab positiivseks, et eelnõuga luuakse õiguslik raamistik, mis võimaldab riigikaitseobjektidel tegutsevatel turvatöötajatel ja siseturvakorraldajatel vahetu ohu korral rakendada täiendavaid meetmeid mehitamata õhusõidukite tõrjumiseks. Samuti toetame ühise õhuruumi seirepildi ja parema olukorrateadlikkuse loomist Kaitseväe, Politsei- ja Piirivalveameti ning teiste pädevate asutuste koostöös.

Peame õigeks ka põhimõtet, et Euroopa Liidu ja NATO välispiiril paiknevate kriitilise taristu objektide kaitse peab arvestama kõrgendatud julgeolekuohuga ning võimaldama kiiremat reageerimist olukordades, kus viivitus võib mõjutada elutähtsa teenuse toimepidevust.

Täiendavad kohustused peavad olema proportsionaalsed

Eelnõuga kaasneb riigikaitseobjektide valdajatele kohustus hinnata drooniohte riskianalüüsides, täiendada turvaplaane, rajada vajadusel õhuruumi seirevõimekus, tagada seireandmete jagamine ning korraldada väljaõpe ja tehniline valmisolek.

Viru Elektrivõrgud juhib tähelepanu, et väikese regionaalse võrguettevõtja jaoks võivad sellised kohustused kujuneda märkimisväärselt täiendavaks haldus- ja finantskoormuseks. Eriti oluline on tagada, et nõuete rakendamisel lähtutakse riskipõhisusest ning objekti tegelikust julgeolekutähtsusest. Kõikide kriitilise taristu valdajate suhtes ühetaoliste nõuete kehtestamine ei pruugi olla proportsionaalne ega majanduslikult põhjendatud.

Riik peaks tagama keskse seirevõime ja tehnilise toe

Eelnõust nähtub, et Kaitsevägi vastutab Eesti õhuruumi tervikseire eest ning riigiasutuste vahel luuakse ühine õhuseirepilt. Samal ajal nähakse ette võimalus ja teatud juhtudel vajadus rajada ka objektipõhiseid seirelahendusi.

Viru Elektrivõrgud leiab, et väikestelt elutähtsa teenuse osutajatelt ei saa eeldada keerukate droonituvastus- ja tõrjesüsteemide iseseisvat väljatöötamist, hangete läbiviimist ning integreerimist riiklikesse süsteemidesse. Riik peaks välja töötama ühtsed tehnilised standardid, liidestuslahendused ja soovituslikud arhitektuurid ning pakkuma ettevõtjatele praktilist tuge nende rakendamisel. See aitaks tagada ühtlase kvaliteedi, vähendada kulusid ning vältida killustatud lahenduste teket.

Droonitõrje põhivastutus peab jääma riigile

Kuigi mõistame vajadust võimaldada riigikaitseobjektidel tegutsevatel turvatöötajatel vahetu ohu korral sekkuda, leiame, et mehitamata õhusõidukite tuvastamine, identifitseerimine ja tõrjumine peaks jääma eelkõige Kaitseväge, Politsei- ja Piirivalveametile ning teiste pädevate riigiasutuste ülesandeks.

Jaotusvõrguettevõtte põhitegevus ei ole julgeolekuoperatsioonide läbiviimine. Ettevõtte peamine ülesanne on tagada piirkonna elanikele, ettevõtetele ning riiklikele struktuuridele usaldusväärne elektrivarustus ja elektrivõrgu toimepidevus. Sellest tulenevalt peaks ettevõtjatele antav aktiivne tõrjeõigus jääma erandlikuks ning rakenduma üksnes selgelt piiritletud ohuolukordades.

Investeeringute finantseerimine ja mõju võrgutariifile

Viru Elektrivõrgud peab vajalikuks juhtida tähelepanu eelnõu majanduslikule mõjule väikestele jaotusvõrgu ettevõtjatele.

Seletuskirjas toodud hinnangu kohaselt võivad ühe kõrge riskiga objekti droonide seire- ja tõrjelahenduste investeeringud ulatuda ligikaudu 60 000 – 250 000 euroni ning keerukamate lahenduste korral kuni 500 000 euroni või isegi enam. Lisaks kaasnevad iga-aastased hooldus-, litsentsi-, koolitus- ja valmisolekukulud.

Viru Elektrivõrgud investeerib igal aastal võrgu uuendamisse, rikete vähendamisse, ilmastikukindluse suurendamisse ja elektrivõrgu toimepidevuse tagamisse. Eelnõust tulenevad täiendavad drooniseire ja -tõrje investeeringud võivad kujuneda ebaproportsionaalselt suureks võrreldes ettevõtte tavapärase investeerimismahuga ning vähendada võimalusi investeerida elektrivõrgu töökindluse parandamisse. Selline mõju on eriti oluline väikese regionaalse võrguettevõtja puhul.

Täiendavalt tuleb arvestada, et jaotusvõrguettevõtte tulud kujunevad reguleeritud võrguteenuse tariifist ning investeeringute ja tegevuskulude kandmine elektritarbijate makstavasse võrgutariifi

eeldab Konkurentsiameti hinnangut ja heakskiitu. Eelnõu materjalidest ei nähtu, millisel viisil käsitletakse droonide seire- ja tõrjevõime loomise kulusid tariifiregulatsioonis ega seda, kas sellised kulud loetakse täielikult põhjendatud võrguinvesteeringuteks.

VIRU Elektrivõrgud leiab, et enne vastavate kohustuste rakendamist tuleks riigil koostöös Konkurentsiametiga anda võrguettevõtjatele selge regulatiivne raamistik, mis määratleb:

- kas droonide seire- ja tõrjesüsteemide investeeringud on käsitletavad põhjendatud võrguinvesteeringutena;
- millises ulatuses on võimalik nende kulude arvestamine võrgutariifis;
- milline osa kuludest on seotud elektrivõrgu toimepidevuse ning milline osa riigi julgeoleku ja riigikaitse eesmärkidega;
- kas väikestele elutähtsa teenuse osutajatele nähakse ette riigipoolsed toetus- või kaasrahastusmeetmed.

Vastasel juhul võib tekkida olukord, kus riigi julgeolekuvajadustest tulenevad investeeringud kantakse täielikult kohalike elektritarbijate võrgutariifidesse. VIRU Elektrivõrgud ei pea sellist lähenemist põhjendatuks, kuna nende investeeringute peamine eesmärk on tugevdada riigi julgeolekut ja kriitilise taristu kaitset laiemalt, mitte üksnes elektrivõrgu majandustegevust.

Ettepanekud eelnõu täiendamiseks

VIRU Elektrivõrgud teeb ettepaneku:

1. näha ette riiklikud toetusmeetmed kriitilise taristu valdajatele droonide seire- ja tõrjevõime loomisel;
2. töötada välja riiklikud standardlahendused ja tehnilised juhised seiresüsteemide rajamiseks ning nende integreerimiseks riikliku õhuseirepildiga;
3. säilitada põhimõte, et droonitõrje põhivastutus jääb riigi julgeolekuasutustele ning kriitilise taristu valdajate õigus sekkuda on erandlik;
4. arvestada Euroopa Liidu ja NATO välispiiril paiknevate elutähtsate teenuste osutajate kõrgendatud riskiprofiiliga ning suunata neile täiendavaid kaitse- ja investeerimismeetmeid;
5. tagada droonide seire- ja tõrjevõime loomise kulude regulatiivne käsitlemine ning vajadusel riigipoolne kaasrahastamine, et vältida olukorda, kus riigi julgeolekuvajadustest tulenevad investeeringud kanduvad ebaproportsionaalselt väikeste piirkondlike võrguettevõtjate ja nende tarbijate kanda läbi võrgutariifi.

Lugupidamisega,

Andres Meesak

juhatuse liikme kt.

VIRU Elektrivõrgud OÜ